

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της Γης (GMES) και τις επιχειρήσεις του (από το 2014 και μετά)»

[COM(2011) 831 τελικό]

(2012/C 299/13)

Εισηγητής: **ο κ. ΙΟΖΙΑ**

Στις 30 Νοεμβρίου 2011, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την:

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της Γης (GMES) και τις επιχειρήσεις του (από το 2014 και μετά)

COM(2011) 831 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 12 Ιουνίου 2012.

Κατά την 482η σύνοδο ολομέλειας της 11ης και 12ης Ιουλίου 2012 (συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 2012), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 178 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 3 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επαναλαμβάνει τη στήριξή της στην ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική και ειδικότερα στα μείζονα ευρωπαϊκά προγράμματα Galileo και GMES τα οποία θεωρεί στρατηγικής σημασίας για την οικονομική και επιστημονική ανάπτυξη της Ευρώπης. Σε όλες τις σχετικές γνωμοδοτήσεις της ⁽¹⁾ η ΕΟΚΕ υποστήριξε ότι είναι αναγκαίο να αφιερωθούν μεγαλύτερη προσοχή και περισσότεροι πόροι στις διαστημικές δραστηριότητες, στις οποίες η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να διατηρεί την κυριαρχία θέσης της.

1.2 Η ΕΟΚΕ αντιτίθεται σαφώς στην πρόταση της Επιτροπής να εκχωρήσει σε τρίτους, μέσω ειδικού ταμείου, την αναγκαία χρηματοδότηση για την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση του προγράμματος GMES.

1.3 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι είναι απαραίτητο και επείγον να εξασφαλιστεί η συνέχεια κάθε προγράμματος που εισέρχεται στο στάδιο λειτουργίας του, διότι διαφορετικά το πρόγραμμα κινδυνεύει να αποτύχει. Όσα προτείνονται περί καινοτομιών στους μηχανισμούς χρηματοδότησης, διαχείρισης και διακυβέρνησης που διαφέρουν από τα συνηθισμένα και παγιωμένα σε επίπεδο ΕΕ μοιάζουν άκαπρα, αδικαιολόγητα και εξαιρετικά ριψοκίνδυνα. Η δημιουργία νέων οργανισμών και συστημάτων χρηματοδότησης προϋποθέτει την είσοδο σε εξαντλητικές και αβέβαιες διαδικασίες διαπραγματεύσεων και μελετών που σίγουρα θα απαιτήσουν πολλά χρόνια, γεγονός ασυμβίβαστο με τη λειτουργία ενός προγράμματος όπως το GMES και άσκοπο, εφόσον η Επιτροπή και οι άλλοι ευρωπαϊκοί οργανισμοί διαθέτουν όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες που απαιτούνται για την ανάπτυξη του προγράμματος.

1.4 Η ΕΟΚΕ ζητά την επανένταξη της χρηματοδότησης του προγράμματος στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 και τη διάρθρωση της διαχείρισής του κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενες δυνατότητες στην Ευρώπη και να αποφεύγεται ο κατακερματισμός των φορέων διαχείρισης και η δημιουργία νέων οντοτήτων που δε θα είναι κατάλληλες για τη διαχείριση ενός προγράμματος που αναπτύχθηκε καθ' όλη την τελευταία δεκαετία. Αυτό το αίτημα έχει ήδη επαναληφθεί σε παλαιότερη γνωμοδότηση ⁽²⁾.

1.5 Η ανακοίνωση για τις εφαρμοστικές διατάξεις της πρότασης διακυβερνητικής συμφωνίας για τις λειτουργίες του GMES ⁽³⁾ η οποία παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης επί της παρούσας γνωμοδότησης δεν μεταβάλλει τα συμπεράσματα της τελευταίας. Αντιθέτως, τα ενισχύει καθώς επιτρέπει στην ΕΟΚΕ να επισημάνει για άλλη μια φορά τον υψηλό κίνδυνο που ενέχει η καθυστερημένη εισαγωγή νέου και μη δοκιμασμένου συστήματος χρηματοδότησης και διαχείρισης, έξω από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και τα πάγια συστήματα διαχείρισης της ΕΕ.

1.6 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την έντονη ανησυχία της για το συγκεκριμένο κίνδυνο να αντιμετωπίσει το πρόγραμμα GMES σειρά δυσχερειών, ακυρώνοντας έτσι στην πράξη τις ήδη πραγματοποιηθείσες επενδύσεις της τάξης των 3,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με τις συζητήσεις μεταξύ των κρατών μελών, δεν πρόκειται πλέον για κίνδυνο αλλά μάλλον για βεβαιότητα.

1.7 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι, λιγότερο από ένα χρόνο από την προβλεπόμενη θέση του προγράμματος GMES σε λειτουργία (το 2013 προβλέπεται η εκτόξευση των δορυφόρων Α των σχηματισμών

⁽¹⁾ EE C 43 της 15.2.2012, σελ. 20.

⁽²⁾ EE C 43 της 15.2.2012, σελ. 20.

⁽³⁾ COM(2012) 218 final, 11 Μαΐου 2012.

Sentinel-1, Sentinel-2 και Sentinel-3), ο ανακαθορισμός ενός σύνθετου μηχανισμού χρηματοδότησης και διαχείρισης του προγράμματος όπως περιγράφεται στην εν λόγω ανακοίνωση κρίνεται ιδιαίτερα ριψοκίνδυνος και αδικαιολόγητος, δεδομένης της στρατηγικής σημασίας του προγράμματος για την ΕΕ.

1.8 Η ανακοίνωση δεν περιέχει ανάλυση σκοπιμότητας που να επιτρέπει την εκτίμηση του εφικτού του εγχειρήματος όσον αφορά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά του. Η αιτιολόγηση της ανάγκης νέου μηχανισμού είναι, με τη σειρά της, ασαφής.

1.9 Η ΕΟΚΕ τονίζει τη διαφορετική μεταχείριση των δύο εμβληματικών προγραμμάτων του ευρωπαϊκού διαστημικού σχεδιασμού, Galileo και GMES, με το πρώτο να περιλαμβάνεται στο Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) και το δεύτερο να βρίσκεται εκτός.

1.10 Προκαλεί δε έκπληξη, όσον αφορά τη διαχείριση του προγράμματος, η περιθωριοποίηση σε αυτό το σύνθετο σύστημα του δικού μας Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ΕΟΔ) ο οποίος μέχρι σήμερα συνέλαβε, διαχειριζόταν και λειτουργούσε το μεγαλύτερο μέρος των ευρωπαϊκών δορυφορικών υποδομών ενώ παρέιχε, σε σύμπραξη με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το σύνολο σχεδόν της χρηματοδότησης έως τώρα. Η αντικατάστασή του από νέους ή άπειρους οργανισμούς διαχείρισης των δορυφορικών συστημάτων και των δεδομένων που αυτά συλλέγουν κρίνεται αβάσιμη.

1.11 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, λιγότερο από ένα χρόνο πριν από τη θέση σε λειτουργία του συστήματος χρηματοδότησης του προγράμματος GMES, ένας τόσο ριζικός ανακαθορισμός των αρμοδιοτήτων του προγράμματος, όπως αυτός που προτείνεται στην ανακοίνωση, συνιστά ιδιαίτερα μεγάλο κίνδυνο για τη λειτουργία του συστήματος.

1.12 Η ΕΟΚΕ τονίζει τον αβέβαιο και ασαφή χαρακτήρα της πρότασης διαχείρισης που παρουσίασε η Επιτροπή. Είναι εμφανείς οι αδυναμίες του προτεινόμενου συστήματος, όπως ο τεχνικός συντονισμός που ανατίθεται σε οργανισμούς που δεν έχουν ουδεμία εξοικείωση με διαστημικές δραστηριότητες ούτε κοινή εργασιακή νοστροπία με άλλους οργανισμούς. Εξάλλου, άνω του 80 % των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων του προγράμματος GMES είναι διαστημικές δραστηριότητες. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να επανεξετάσει το προτεινόμενο σύστημα και να διατηρήσει ενιαία διαχείριση, συνεχίζοντας να εμπιστεύεται στον ΕΟΔ την τεχνική ευθύνη του προγράμματος, υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της Επιτροπής όπως προβλεπόταν αρχικά.

2. Εισαγωγή

2.1 Η εν λόγω ανακοίνωση της 30ής Νοεμβρίου 2011 εμπεριέχει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση, εκτός του πολυετές δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 ⁽⁴⁾, της λειτουργικής φάσης του στρατηγικού προγράμματος γεωσκόπησης GMES μέχρι την οριστική του εφαρμογή. Περιλαμβάνει επίσης την πρόταση διαχείρισης. Πρόκειται για ανακοίνωση θεμελιώδους σημασίας σχετικά με το πρόγραμμα GMES.

2.2 Η μεταγενέστερη ανακοίνωση που αφορά ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της πρότασης διακυβερνητικής συμφωνίας για τη λειτουργία του προγράμματος GMES ⁽⁵⁾ που εκδόθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης για την παρούσα γνωμοδότηση δε μεταβάλλει τις παρατηρήσεις ή τα συμπεράσματα για την εν λόγω ανακοίνωση, καθώς πρόκειται για προσάρτημα που αναλύει τις χρηματοοικονομικές πτυχές του προτεινόμενου ταμείου και εισάγει νέο οργανισμό, το συμβούλιο GMES, όπου επαναλαμβάνονται οι αρμοδιότητες που ήδη υφίσταντο κατά τη διαχείριση των ευρωπαϊκών διαστημικών προγραμμάτων, πράγμα που δημιουργεί σαφείς συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και αλληλοεπικαλύψεις των δομών λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη.

2.3 Το πρόγραμμα παγκόσμιας παρακολούθησης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES) είναι, μαζί με το Galileo, ένα από τα εμβληματικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο διαστημικό τομέα. Έχει ζωτικό ρόλο στη γεωσκόπηση και παρέχει τα μέσα για την κατανόηση και την παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής, την πολιτική προστασία και ασφάλεια, την αειφόρο ανάπτυξη και τη διαχείριση κρίσεων.

2.4 Η μη ένταξη της χρηματοδότησης του στρατηγικού προγράμματος παγκόσμιας παρακολούθησης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας GMES στο προτεινόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 δημιούργησε έντονο προβληματισμό για τον σαφή κίνδυνο απώλειας ενός στρατηγικής σημασίας προγράμματος για την Ευρώπη στο οποίο μέχρι σήμερα έχει αναλωθεί μια δεκαετία εργασιών και επενδύσεις άνω των 3 δισεκατομμυρίων ευρώ.

2.5 Η ΕΟΚΕ, στην ανάλυσή της το Δεκέμβριο του 2011 ⁽⁶⁾ εξέφρασε ήδη την έντονη ανησυχία της ως προς το μέλλον αυτού του προγράμματος, ελλείψει συνέχειας στη χρηματοδότησή του.

2.6 Το Φεβρουάριο του 2012, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε μέσω του ψηφίσματός του για το μέλλον του GMES ⁽⁷⁾ πως "δεν πιστεύει ότι η χρηματοδότηση του GMES εκτός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) - με τη δομή χρηματοδότησης και διαχείρισης που προτείνει η Επιτροπή στην ανακοίνωση της - αποτελεί βιώσιμη επιλογή".

2.7 Το διαστημικό σκέλος του GMES βασίζεται σε τρεις σχηματισμούς δορυφόρων, τους Sentinel-1, 2 και 3 και σε επιστημονικά όργανα (Sentinel 4 και 5) που φιλοξενούνται πάνω σε άλλους δορυφόρους. Οι πρώτοι δορυφόροι των τριών σχηματισμών θα εκτοξευθούν το 2013. Επείγει συνεπώς ο καθορισμός του χρηματοδοτικού πλαισίου που θα διασφαλίζει τη χρηματοδότηση των επικείμενων επιχειρήσεων.

2.8 Ελλείψει πρότασης, ο γενικός διευθυντής του ΕΟΔ επανέλαβε στη συνέντευξη Τύπου της 9ης Ιανουαρίου 2012 πως εάν δε ληφθεί απόφαση για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του GMES, ο ΕΟΔ προτίθεται να μην πραγματοποιήσει τις προβλεπόμενες εκτοξεύσεις ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ COM(2012) 218 final, 11 Μαΐου 2012.

⁽⁶⁾ EE C 43 της 15.2.2012, σελ. 20.

⁽⁷⁾ 2012/2509 (RSP).

⁽⁸⁾ <http://multimedia.esa.int/Videos/2012/01/ESA-Director-General-2012-Press-Briefing> (68:00).

⁽⁴⁾ COM(2011) 500 final, μέρος I/II – Προϋπολογισμός για την "Ευρώπη 2020".

2.9 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει, μέσω της εν λόγω ανακοίνωσής της, τη συγκέντρωση της αναγκαίας χρηματοδότησης για την υλοποίηση και τη λειτουργία του συνόλου των υποδομών μέσω της σύστασης νέου ταμείου, ειδικά για το GMES, για την οποία θα απαιτηθεί διακυβερνητική συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ που θα συνεδριάσουν στην έδρα του Συμβουλίου.

2.10 Στο ταμείο θα πρέπει να συνεισφέρουν και τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματός τους (ΑΕΕ). Η ανακοίνωση περιέχει πρότυπο συμφωνίας, το οποίο διευκρινίζεται περαιτέρω στην μεταγενέστερη ανακοίνωση (*).

2.11 Η πρόταση διαχείρισης που περιέχεται στην ανακοίνωση, η οποία είναι εξίσου σημαντική με την πρόταση χρηματοδότησης, ορίζει πολυάριθμους φορείς που θα κληθούν να αναλάβουν τις διαφορετικές πτυχές και τομείς δραστηριότητας του προγράμματος GMES.

2.12 Η εισαγωγή ενός νέου και πολύπλοκου συστήματος χρηματοδότησης και ενός νέου οργανισμού διαχείρισης ενός διαστημικού προγράμματος (του συμβουλίου GMES) δεν κρίνεται δικαιολογημένη ενώ είναι όψιμη, μόλις ένα χρόνο πριν από την εκτόξευση των πρώτων δορυφόρων.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Το πρόγραμμα GMES για την παγκόσμια παρακολούθηση της Γης και της ασφάλειας και το πρόγραμμα GALILEO για τη δορυφορική πλοήγηση αποτελούν τα μείζονα στρατηγικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των οποίων επιδιώκεται η ανεξαρτησία και η ηγετική της θέση στον διαστημικό τομέα.

3.2 Η διατήρηση ισχυρής πρωτοκαθεδρίας και ανεξαρτησίας στον διαστημικό τομέα κρίνεται στρατηγικής σημασίας για το μέλλον της Ευρώπης, λόγω των εκτεταμένων και ουσιαστικών οικονομικών, τεχνολογικών, γεωπολιτικών και πολιτιστικών συνεπειών των δραστηριοτήτων στον διαστημικό τομέα με την ευρύτερη έννοια.

3.3 Το πρόγραμμα GMES αποτελεί στρατηγικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αναφέρεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 911/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

3.4 Στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι "για να αντιμετωπίσει τις συνεχώς διευρυνόμενες προκλήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ευρώπη πρέπει να διαθέτει ένα καλά συντονισμένο και αξιόπιστο σύστημα γεωσκόπησης. Αυτό το σύστημα είναι το πρόγραμμα GMES."

3.5 Η ανακοίνωση προτείνει νέο σύστημα χρηματοδότησης, εκτός του ενοποιημένου συστήματος διαχείρισης του προϋπολογισμού της ΕΕ, το οποίο απαιτεί ειδική παρέμβαση και έγκριση από το σύνολο των 27 κρατών μελών στο πλαίσιο ενός μηχανισμού που, στην παρούσα οικονομική συγκυρία (βλ. για παράδειγμα, μεταξύ άλλων, την κατάσταση στην Ελλάδα και την ενδεχόμενη αδυναμία της Γαλλίας και της Ιταλίας) καθιστά εξαιρετικά πιθανή, αν όχι βέβαια, την απόρριψή του, πράγμα που θα σήμαινε το τέλος του προγράμματος GMES.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

Χρηματοδότηση:

4.1 Η ανακοίνωση προβλέπει την εξαίρεση του προγράμματος GMES από το ΠΔΠ 2014-2020.

4.2 Αντ' αυτού, η χρηματοδότηση θα πραγματοποιείται μέσω εσωτερικής συμφωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που θα συνεδριάσουν στην έδρα του Συμβουλίου.

4.3 Η συμφωνία προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος της Ένωσης πρέπει πρώτα να ολοκληρώσει τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη θέση της σε ισχύ, και να ενημερώσει σχετικά τη γενική γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.4 Η επικύρωση από όλα τα κράτη μέλη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της συμφωνίας.

4.5 Η συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή της από το τελευταίο κράτος μέλος. Λόγω της σημερινής οικονομικής κατάστασης της Ευρώπης εν γένει και ορισμένων κρατών μελών ειδικότερα, αυτή η ρήτρα κρίνεται από μόνη της ικανή να οδηγήσει στην αποτυχία του προγράμματος GMES.

4.6 Ο χρόνος και οι λεπτομέρειες που αφορούν τη σύγκλιση αυτού του Συμβουλίου δεν έχουν οριστεί μέχρι σήμερα, πράγμα επικίνδυνο δεδομένης της επικείμενης εκτόξευσης των δορυφόρων Sentinel 1-2-3 (2013).

4.7 Όσον αφορά τον προγραμματισμό, τη διαχείριση και την υλοποίηση του ταμείου GMES, η ανακοίνωση προβλέπει την υιοθέτηση από το Συμβούλιο κανονισμού βάσει πρότασης της Επιτροπής. Μέχρι στιγμής δεν είναι διαθέσιμο το σχέδιο αυτού του κανονισμού.

4.8 Όσον αφορά τον χρηματοδοτικό κανονισμό του ταμείου GMES, όπου καθορίζονται οι κανόνες για τη συγκρότηση και τη χρηματοδοτική υλοποίηση των πόρων του ταμείου GMES, καθώς και για την παρουσίαση και τον έλεγχο των λογαριασμών, η ανακοίνωση προβλέπει την υιοθέτησή του από το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής. Το σχέδιο αυτού του κανονισμού δεν είναι ακόμη διαθέσιμο.

4.9 Μέχρι στιγμής, στην ανάπτυξη του προγράμματος αναλώθηκαν πόροι περίπου 3,2 δισεκατομμυρίων ευρώ, που διατέθηκαν σχεδόν αποκλειστικά από τον ΕΟΔ (1 890 εκατομμύρια) και την ΕΕ (1 300 εκατομμύρια).

4.10 Η λειτουργία του προγράμματος στο σύνολό του, συμπεριλαμβανομένης της συντήρησης, ανάπτυξης και επικαιροποίησής του θα έχει εκτιμώμενο κόστος για την περίοδο 2014-2020 ύψους 5,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή 0,6 % του συνολικού προϋπολογισμού της Ένωσης για την ίδια περίοδο ο οποίος ανέρχεται σε 1 025 δισεκατομμύρια ευρώ, όπως προβλέπεται στο ΠΔΠ 2014-2020. Είναι χρήσιμο να υπενθυμιστεί επίσης ότι ο προϋπολογισμός της Ένωσης αποτελεί με τη σειρά του 1 % περίπου του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ).

(*) COM(2012) 218 final, 11 Μαΐου 2012.

4.11 Η πρόταση χρηματοδότησης του GMES εκτός του προϋπολογισμού της Ένωσης δεν μοιάζει συνεπώς να αποφέρει οικονομικά οφέλη, καθότι τα 27 κράτη μέλη θα πρέπει να εγγυηθούν τη χρηματοδότησή του μέσω διαφορετικού διαύλου χρηματοδότησης που θα βασίζεται σε μια πολύπλοκη διακυβερνητική συμφωνία. Δεν γίνεται αντιληπτός ο λόγος προς τούτο.

4.12 Όσον αφορά το διαστημικό σκέλος, ο ΕΟΔ διαθέτει τον προϋπολογισμό που απαιτείται για την εκτόξευση του συνόλου των δορυφόρων "A" των σχηματισμών Sentinel-1, 2 και 3. Για το Sentinel-1 η εκτόξευση έχει ήδη πληρωθεί, ενώ για την εκτόξευση των άλλων δύο δεν προβλέπεται να υπάρξουν προβλήματα χρηματοδότησης. Ο προϋπολογισμός μετά το 2013 περιλαμβάνει επομένως την ανάπτυξη του συνόλου των σχηματισμών, όπως προβλέπεται προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη του σκοπού για τον οποίο προγραμματίστηκαν.

Διακυβέρνηση:

4.13 Πληθώρα οργανισμών προβλέπεται βάσει της ανακοίνωσης ότι θα αναλάβουν τη διαχείριση της λειτουργικής φάσης του προγράμματος GMES.

4.14 Η πολιτική διαχείριση και εποπτεία θα παραμείνει στην Επιτροπή.

4.15 Σύμφωνα με τη μεταγενέστερη ανακοίνωση που αφορά τις λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω πρότασης [COM(2012) 218 final, 11/5/2012], το όργανο διακυβέρνησης του προγράμματος GMES θα είναι το Συμβούλιο GMES, οι αρμοδιότητες του οποίου είναι τόσο ευρείες που επικαλύπτουν τόσο τις τυπικές αρμοδιότητες της διαχείρισης των προγραμμάτων της ΕΕ όσο και αυτές που χαρακτηρίζουν ένα διαστημικό οργανισμό, πράγμα που δημιουργεί αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και οργανισμούς λήψης αποφάσεων που δε συνάδουν με την αποδοτική διαχείριση των ήδη περιορισμένων κοινοτικών πόρων.

4.16 Όσον αφορά τις υπηρεσίες, ο τεχνικός συντονισμός της υπηρεσίας παρακολούθησης της ξηράς μπορεί να ανατεθεί στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)· ο τεχνικός συντονισμός των υπηρεσιών διαχείρισης έκτακτων περιστατικών στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης (ERC)· ο τεχνικός συντονισμός της υπηρεσίας ατμόσφαιρας στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Μεσοπρόθεσμων Μετεωρολογικών Προβλέψεων

(ECMWF)· όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την ασφάλεια δεν έχουν οριστεί ακόμα υπεύθυνοι για άλλες υπηρεσίες ενδιαφέροντος για την Επιτροπή και άλλους ευρωπαϊκούς παράγοντες προτείνονται φορείς όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας (EMSA), το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΚΕΕ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της ΕΕ (Frontex) ή ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ).

4.17 Όσον αφορά τις διαστημικές πτυχές του προγράμματος, οι λειτουργικές αρμοδιότητες θα ανατεθούν (προσωρινά) στον Ευρωπαϊκό οργανισμό Διαστήματος (ΕΟΔ) για τις παρατηρήσεις με εικόνες υψηλής ευκρίνειας της ξηράς και συγκεκριμένων περιοχών και στην EUMETSAT για τις συστηματικές και παγκόσμιες παρατηρήσεις της ατμόσφαιρας και των ωκεανών. Οι δραστηριότητες ανάπτυξης των διαστημικών πτυχών θα ανατεθούν στον ΕΟΔ και στην Επιτροπή.

4.18 Το "προσωρινό" που αναφέρθηκε αντιστοιχεί στη διαχείριση του συνόλου των σχηματισμών Sentinel-1 και Sentinel-2 και του τμήματος "Land" του Sentinel-3. Είναι εμφανής η δυσκολία ανάληψης τόσο σοβαρών, από άποψης οργάνωσης και πόρων, καθηκόντων υπό συνθήκες προσωρινού χαρακτήρα.

4.19 Όσον αφορά το επιτόπιο σκέλος, προτείνεται ο τεχνικός συντονισμός από τον Ευρωπαϊκό οργανισμό περιβάλλοντος (ΕΟΠ).

4.20 Δεν είναι σαφές κατά πόσον οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες και οι διαχειριστικές ικανότητες αυτών των οργανισμών μπορούν να καλύψουν τις επιχειρησιακές ανάγκες ενός προγράμματος όπως το GMES, στο οποίο υπερισχύει το διαστημικό σκέλος για το οποίο απαιτείται ειδική ικανότητα.

4.21 Το Συμβούλιο GMES που προτείνεται στη μεταγενέστερη ανακοίνωση για το GMES⁽¹⁰⁾, αναπαράγει πολλές από τις αρμοδιότητες διαχείρισης των ευρωπαϊκών διαστημικών προγραμμάτων δημιουργώντας σαφείς συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και αλληλοεπικαλύψεις δομών λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη, καθώς αποτελεί ένα είδος παράλληλου οργανισμού διαστήματος, πράγμα που δε συνάδει με όσα προβλέπονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βρυξέλλες, 12 Ιουλίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ COM(2012) 218 final, 11.5.2012.